

QUADERNS GADESO

ANÀLISI DE LA REALITAT SOCIOECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS. N° 77 (EXTRA ELECTRÒNIC). SETEMBRE 2006

CAPITAL HUMÀ

Aquest número és una continuació de l'anterior (QG n°76), i està dedicat igualment a l'educació. En aquest cas, donam els resultats per cada una de les illes i afegim el temps que els pares i mares confesen dedicar als seus fills, així com en quines activitats inverteixen aquest temps compartit.

Segons el darrer informe de l'OCDE, Espanya continua a la cua de tots els indicadors referits a l'educació. En concret, seguim tenint una inversió pública en educació insuficient, encara que darrerament hagi millorat; el fracàs escolar a l'etapa obligatòria es situa entorn el 30%. I podríem continuar.

A la nostra comunitat, els indicadors són encara més alarmants: Balears té la taxa d'inversió en educació més baixa en relació amb el seu nivell de riquesa, malgrat l'augment del pressupost de la Conselleria d'Educació. El fracàs escolar oscil·la entorn el 38% i s'enregistren 3 universitaris en edat laboral per cada 100 habitants, mentre que al conjunt d'Espanya, aquesta xifra augmenta fins a 6. Podríem continuar.

Una vegada més, tal i com insistíem a l'anterior número, el futur d'una societat depèn en gran manera d'una aposta clara, coherent i mantinguda per la educació i formació.

En definitiva, el capital humà és decisiu i continua essent una assignatura pendent a Espanya i, més en concret, a la nostra comunitat.

www.gadeso.org

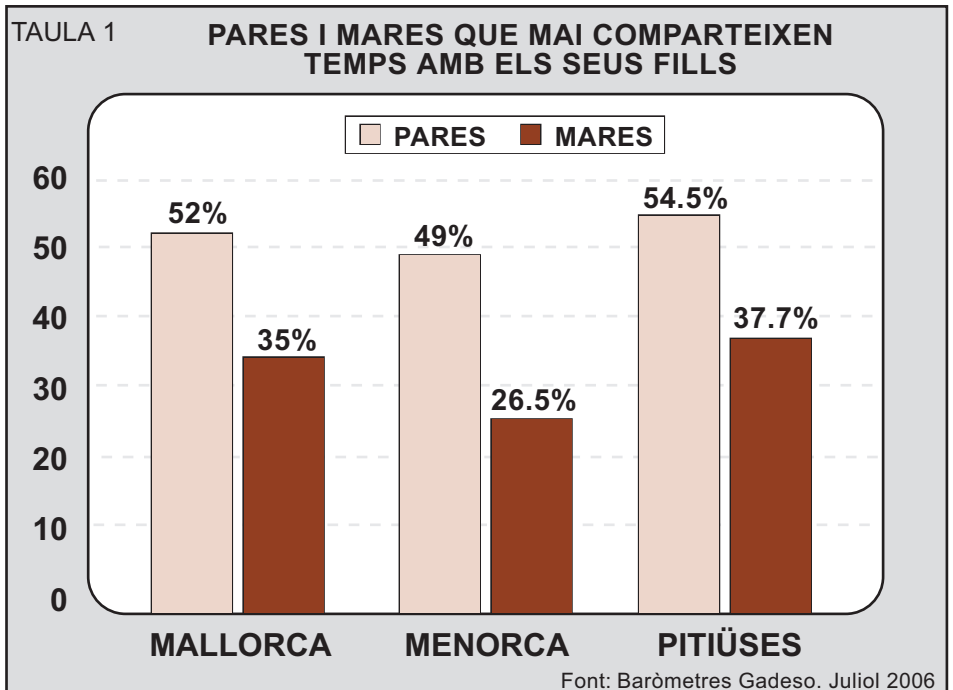
DEBAT CIUTADÀ (VIII)

L'EDUCACIÓ (II): ESCASA IMPLICACIÓ DELS PARES

L'educació és una tasca encomenada als centres escolars, però no en exclusiva. En concret, els pares i mares tenen una responsabilitat directa damunt l'educació dels seus fills, especialment si entenem aquesta com l'adquisició de coneixements, la formació d'actituds, la capacitat de ús d'eines, així com l'assimilació de valors.

Des d'aquesta perspectiva és profundament preocupant, tal i com

es pot veure a la taula número 1, l'escàs temps que els pares i mares de la nostra comunitat confesen dedicar als seus fills. Aquesta realitat, desgraciadament, no fa més que confirmar la constatació que férem ara fa un any (Quaderns Gadeso n°57). Allà on aquesta manca de dedicació és més significativa és a les Pitiüses. A l'altre extrem es situa Menorca, mentre que Mallorca es manté en uns índexs intermedis.

MALLORCA: ESCASA IMPLICACIÓ DELS PARES

Amb freqüència, els pares observen i pateixen com els seus fills i filles viuen en situacions de "conflictivitat" i tenen dificultats per comprendre determinades actituds i comportaments. Precisament per l'escàs temps que els hi dediquen, tendeixen a transferir a l'escola aquesta problemàtica, concretant el problema en la manca de disciplina als centres, i lògicament, en la urgència de reforçar mesures per tal d'assolir aquesta disciplina (taula n°3). Sens dubte, la disciplina és necessària, però només amb aquest tipus de mesures, difícilment es farà front d'una manera real al que els pares consideren, sense entrar en majors profunditats, situacions conflictives dels fills.

Un 22% dels pares i mares considera que la poca dedicació dels pares és uns dels principals problemes del món educatiu, i, de manera correlativa, un 35,5% considera que és imprescindible fomentar aquesta implicació. El tema és complex perquè els nous models familiars, així com la immersió en el món del consum dificulten aquesta implicació.

La dona té de dia en dia més accés al món laboral. Aquesta realitat dificulta sens dubte practicar el model clàssic, on la mare dedicava les tardes a estar amb els fills. Malgrat això, continua tenint la responsabilitat dels afers domèstics, inclosa l'educació dels fills. El marit, com a molt, "col·labora". A més, el que es denominava "família extensa" (padrins, padrines...) s'està diluint. Més encara, l'economia familiar, amb freqüència, està immersa en despeses com hipoteques i crèdits que obliguen a horaris extensos, tant del home com de la dona.

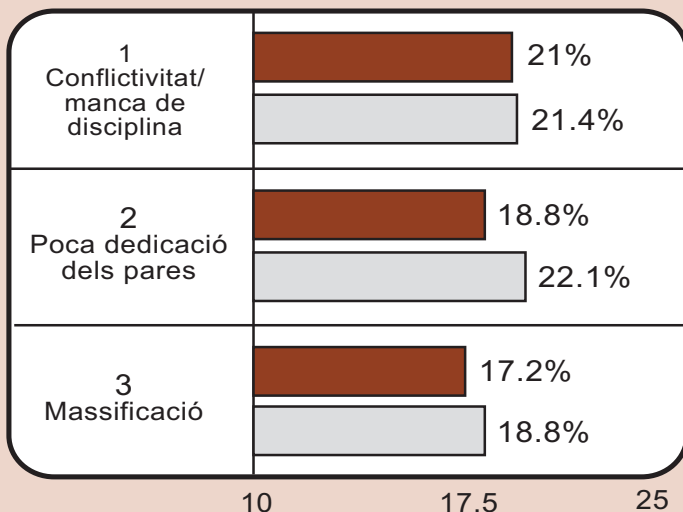
S'han posat en marxa algunes mesures per conciliar la vida familiar i laboral, però la realitat és que encara queda molta tasca a realitzar. Basta llegir els números 55 (agost 2005) i 75 (agost 2006) de Quaderns Gadeso, dedicats precisament a l'anàlisi d'aquesta problemàtica. A més, la realitat s'agreuja quan observam que l'escàs

temps que es dedica als fills es concreta de manera pràcticament exclusiva a *veure conjuntament la televisió*. La participació a altres tasques més creatives i participatives, com es pot veure a la taula n° 2, és realment escasa. En qualsevol cas, tal i com es pot comprovar, encara les mares són les que hi dediquen més temps.

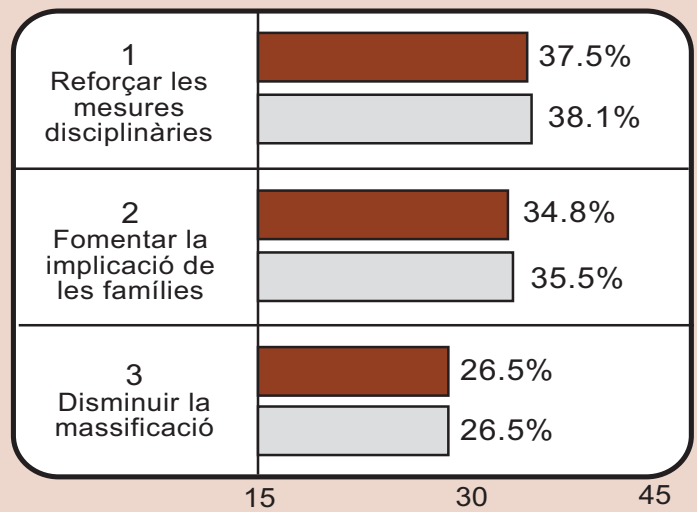
Activitat	Pare	Mare
Televisió	81.4 %	85.3 %
Estudiar-fer deures	17.6 %	24.8 %
Llegir llibres	10.2 %	11.4 %
Ordinador-informàtica	11.5 %	6.2 %
Espectacles (inclosos els esportius)	25.8 %	28.4 %
Fer esports	15.2 %	11.4 %
Actes culturals	16.8%	18.5 %
Jugar	15.1 %	21.2 %

TAULA 3

ELS TRES PRINCIPALS PROBLEMES

LES TRES PRINCIPALS MESURES DE MILLORA

■ BALEARS □ MALLORCA

Baròmetres Gadeso. Juliol 2006

MENORCA: ADEQUADA IMPLICACIÓ PARES

A Menorca és on es donen els percentatges més baixos en la identificació de problemes, i al mateix temps les xifres més altes quan es parla de les mesures que s'haurien d'aplicar. En aquesta illa, com és conegut, existeix una tradició pedagògica consolidada, el que provoca que, sense negar-los, s'abordin els problemes existents amb una actitud més positiva. Com es pot veure a la taula número 5, ressalta com a principal mesura de solució fomentar la implicació de les famílies (38.7%). Paradoxalment, a Menorca és on es dona un major nivell d'implicació dels pares i mares en l'educació dels seus fills. No es pot negar que als ciutadans i ciutadanes d'aquesta illa sempre els ha preocupat l'educació.

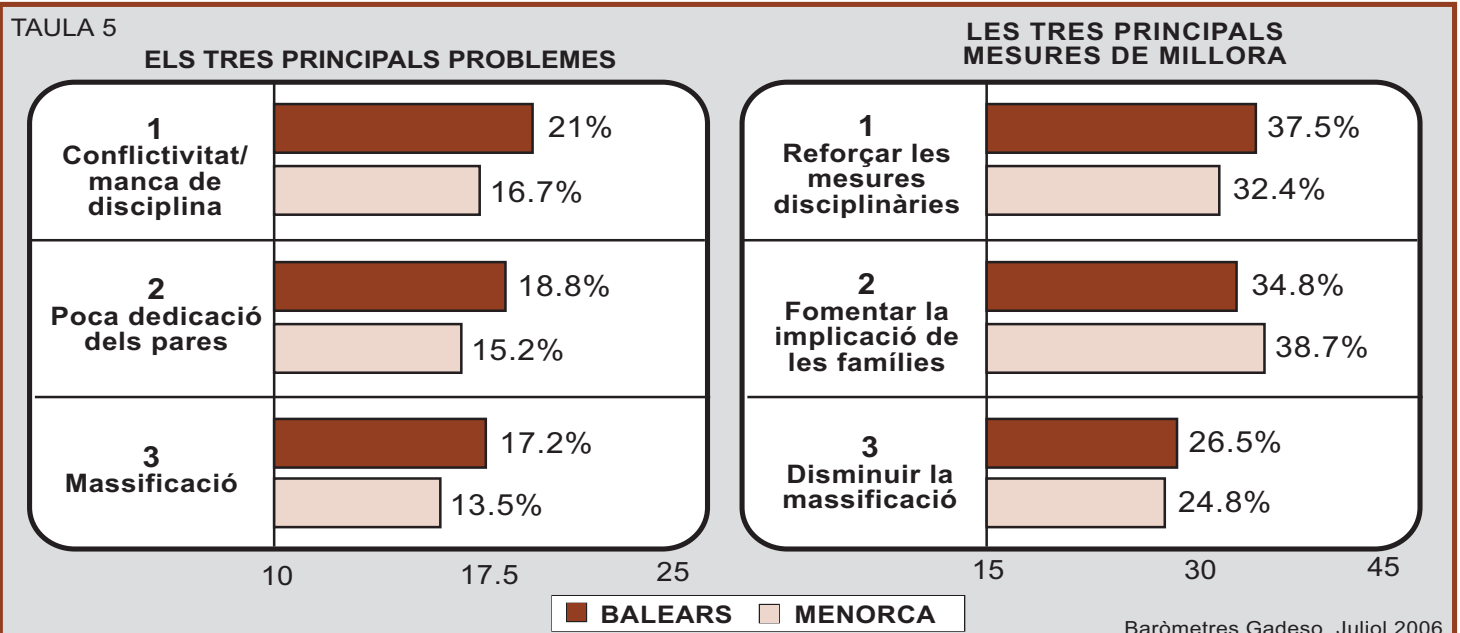
TAULA 4 ACTIVITATS COMPARTIDES

Activitat	Pare	Mar
Televisió	79.7 %	82.8 %
Estudiar-fer deures	20.5 %	26.5 %
Llegir llibres	12.2 %	15.6 %
Ordinador-informàtica	12.4 %	7.2 %
Espectacles (inclosos els esportius)	28.7 %	29.2 %
Fer esports	18.5 %	13.2 %
Actes culturals	20.4 %	19.8 %
Jugar	19.3 %	23.4 %

Continua essent rellevant que una gran majoria de pares i mares concretin el temps que passen amb els seus fills a *veure junts la televisió*. En qualsevol cas, aquest percentatge és inferior que a Mallorca i a les Pitiüses.

Encara que amb augments percentuals no molt espectaculars, sí es pot comprovar que hi ha una major implicació de pares i mares a altres activitats. Per exemple, la participació dels pares i mares en les tasques d'*estudiar/fer els deures* es troba 5 punts per damunt de les Pitiüses i 3 per damunt Mallorca. El mateix es pot dir de *llegir llibres, informàtica...* És significatiu que els pares i mares de Menorca, encara que sigui a un cinquè lloc que no es reflexa a la taula n°5, considerin que una de les mesures que s'haurien d'aplicar als centres escolars és la implantació de les noves tecnologies, en concret internet, no únicament com instrument d'entreteniment i joc, sinó també com eina bàsica de feina i de cerca d'informació.

Sens dubte, el més rellevant és la participació dels pares i mares *jugant* amb els seus fills. El joc, segons l'opinió contrastada de tots els pedagogs, és possiblement un dels instruments educatius bàsics. Mitjançant el joc es creen hàbits de comunicació, de relacions, d'adquisició de regles, etc. No deixa de ser preocupant que es perdi l'hàbit de jugar i, amb excessiva freqüència, els fills i les filles utilitzen part del seu temps lliure amb jocs informàtics, que, a més d'incloure fets violents, provoquen comportaments "autistes".

PITIÜSES: CONFLICTIVITAT DELS FILLS

Segons es pot veure a la taula número 7, una quarta part dels pares i mares de les Pitiüses consideren que el principal problema és la conflictivitat i la manca de disciplina, i un 42% considera que la principal mesura a aplicar per millorar l'escola són les mesures disciplinàries. Crida l'atenció la forta incidència que té la massificació i en la necessitat de prendre mesures per a la seva disminució. Quan es fa referència a massificació no només ens referim al número d'alumnes per aula, sinó principalment a la manca d'uns espais comuns suficients i amb uns equipaments adequats.

TAULA 6 ACTIVITATS COMPARTIDES

Activitat	Pare	Mar
Televisió	82.5 %	86.8 %
Estudiar-fer deures	15.4 %	21.6 %
Llegir llibres	8.6 %	10.6 %
Ordinador-informàtica	10.5 %	6.1 %
Espectacles (inclosos els esportius)	26.2 %	27.5 %
Fer esports	15.2 %	9.9 %
Actes culturals	16.3 %	17.9 %
Jugar	15.4 %	21.2 %

A les Pitiüses és on els pares i mares reconeixen dedicar menys temps als seus fills. Més de la meitat dels pares i més d'un terç de les mares manifesten que pràcticament mai comparteixen temps amb els seus fills. A més, resulta molt rellevant que l'escàs temps que poden

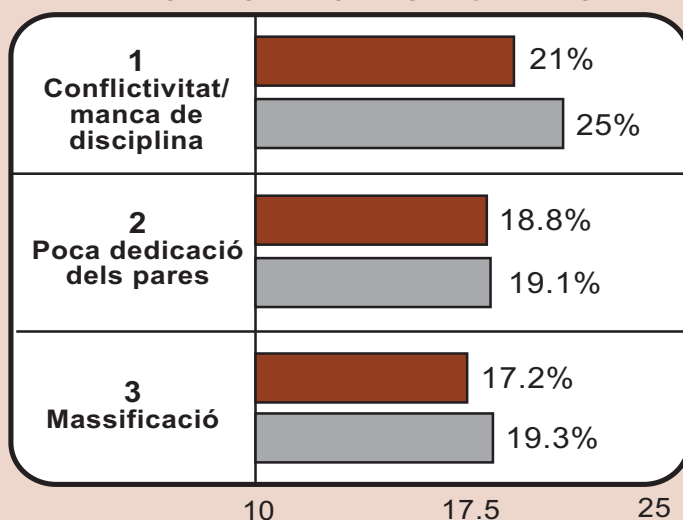
destinar els pares als seus fills es concreta bàsicament en "compartir" la *televisió*.

Una vegada més, hem de fer al·lusió a la conciliació de la vida familiar i laboral. Tal i com es pot comprovar al número 75 (agost 2006), la majoria de dones que fan feina fora de casa, manifesten que ho fan per raons econòmiques. En definitiva, per complementar el sou familiar. Però, al mateix temps, aquestes dones que treballen fora de casa, han de dedicar una mitjana de 4,30 hores a les tasques familiars, mentre que els marits hi dediquen escassament 45 minuts. Alhora, les mares, a més de l'horari laboral, confessen dedicar unes 2 hores als fills i filles, enfront dels escasos 40 minuts que hi dediquen els pares. Aquestes dades corresponen al conjunt de les Illes Balears, però són encara més significatives a les Pitiüses. També resulta significatiu que en el cas de que la dona pogués deixar la feina, cosa que majoritàriament no poden fer per raons econòmiques, ho farien per dedicar més temps als seus fills i filles.

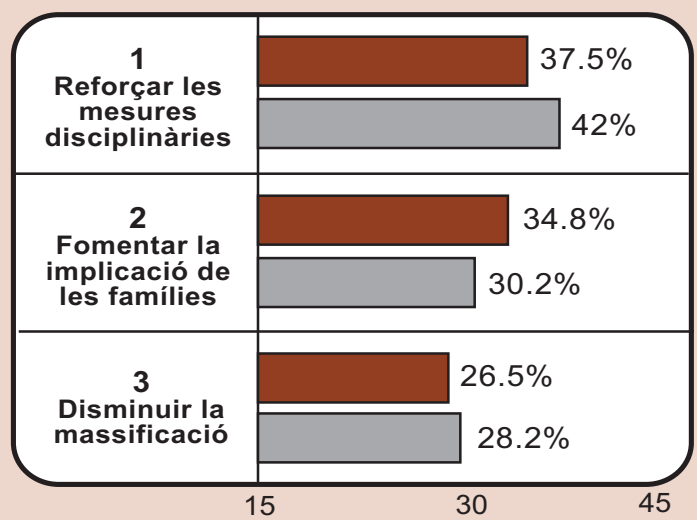
Totes aquestes dades reflexen una situació preocupant en el que fa referència a l'educació dels fills i filles.

TAULA 7

ELS TRES PRINCIPALS PROBLEMES

LES TRES PRINCIPALS MESURES DE MILLORA

■ BALEARS ■ PITIÜSES

Baròmetres Gadeso. Juliol 2006